

نمره	پایه یازدهم - کلیه رشته ها		فارسی (۲)	ردیف
	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۱ (درس های ۱ و ۲) + ستایش	
۰/۲۵	نمره		قلمرو زبانی (۳/۵) نمره	
۰/۲۵	در کدام گزینه، دو واژه «مترادف» هم به کار رفته است؟		۱	
۰/۲۵	(۱) زرخدان فرورد چندی به جیب (۲) همه ادبها اقبال گردد (۳) پیراهن توی، مخنه در گردن، عقدی همه کافور ... (۴) آن نامه را بخواند و دوات خواست و توقیع کرد.		۲	
۰/۲۵	برای کدام یک از معانی ارائه شده، معادل معنایی در بیت و عبارات زیر یافت نمی شود؟ مشخص کنید. «اجازه حضور دادن - دارای طبع پست - متحیر شدن - فرمان دادن» - فخری که از وسیت دون هممتی رسد - از این مهمات فارغ شده بود و خيلتاشان را گسیل کرده. - مثال داد تا هزار هزار درم به مستحقان دهند. - بار نتوانست داد و محبوب گشت از مردمان.		۳	
۰/۲۵	در همه عبارات به جز عبارت گزینه ، «نادرستی املائی» به چشم می خورد. (۱) هزار مثقال زر پاره است که پدر ما از غزو هندوستان آورده است. (۲) آن گاه آگاه شدند که غرقه خواست شد. بانگ و هراز و غریو خواست. (۳) آن چه دارم از حتام دنیا حلال است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم. (۴) گفت: بونصر را بگوی که امروز درستم که علت و طب تمامی زایل شد.		۴	
۰/۵	در متن زیر، «دو» غلط املائی وجود دارد؛ آن ها را تصحیح کنید. «تا صدقای که خواهیم کرد، حلال بی شبهت باشد ... و می شنویم که قاضی بست و پسرش از کس چیزی نستانند و اندک مایع ضیعتی دارند. یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر، تا ما حق این نعمت تندرستی لختی گذارده باشیم.»		۵	
۰/۲۵	با توجه به معانی ذکر شده در پرانتز، املاي کدام واژه «نادرست» است؟ حلاوت (شیرینی)، حمیت (غیرت)، خطوات (گامها)، سور (جشن)، وذر (گناه)، حشم (خدمتکاران)، روضه (گلزار)، مقرون (همراه)		۶	
۰/۲۵	در کدام گزینه، معنی واژه مشخص شده براساس رابطه معنایی «تناسب» کشف نمی شود؟ (۱) شغال نگون بخت را شیر خورد (۲) چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟ (۳) یکی روبهی دید بی دست و پای		۷	
۰/۲۵	در بیت «یقین، مرد را دیده بیننده کرد / شد و تکیه بر آفریننده کرد»؛ الف) نقش واژه های مشخص شده به ترتیب «نهاد، و مسند» است. ب) معنی فعل «شد» با معنای این فعل در کدام یک از ابیات زیر یکسان است؟ (۱) گریه شام و سحر، شکر که ضایع نگشت (۲) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست قطره باران ما گوهر یکدانه شد دل بر دلداری رفت، جان بر جانانه شد		۸	
۰/۵	با توجه به بیت زیر، درستی یا نادرستی گزاره ها را تعیین کنید. «کمال عقل آن باشد در این راه که گوید نیستم از هیچ آگاه» الف) نوع پیوند به کاررفته در بیت با پیوند به کاررفته در مصراع «بخور تا توانی به بازوی خویش» یکسان است. ب) واژه «هیچ» صفت مبهم است.		۹	
۰/۲۵	معنی واژه «دبیر» در عبارت زیر، از طریق رابطه معنایی تناسب با چه واژه ای دریافت می شود؟ «این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم درنهاد. تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود و خيلتاشان و سوار را گسیل کرده.»		۱۰	
۰/۲۵	در عبارت «سخت شاد شد و سجده شکر کرد خدای را عز و جل بر سلامت امیر و نامه نبشته آمد»؛ الف) کدام جمله مجهول است؟ ب) نقش واژه «سخت» با واژه «نیک» در کدام عبارت زیر یکسان است؟ (۱) امیر نامه بخواند و گفت: نیک آمد و آغاجی خادم را گفت: کیسه ها بیاور. (۲) امیر نیک کوفته شد و پای راست افگار شد.			

فارسی (۲)		پایه یازدهم - کلیه رشته‌ها		مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۱ (درس‌های ۱ و ۲) + ستایش		خوبی	
قلمرو ادبی (۲/۵) نمره									
۱۱	جاهای خالی را پر کنید. (الف) در بیت «چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟»، واژه «روبه» مشبّه به و «.....» وجه شبه است. (ب) در بیت «با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست»، واژه‌های مشخص شده آرایه را پدید آورده‌اند. (ج) آرایه غالب و بارز در بیت «بگیر ای جوان دست درویش پیر / نه خود را بیفکن که دستم بگیر»، است. (د) در بیت «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست» واژه «.....» آرایه ایهام تناسب خلق کرده است.								
۱۲	یکی از آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟ (۱) کزین پس به کنجی نشینم چو مور (۲) در نابسته احسان گشاده است که روزی نخوردند پیلان به زور (تضاد - جناس) به هر کس آن چه می‌بایست داده است (استعاره - تشبیه)								
۱۳	کدام عبارت، فاقد «مجاز» است؟ (۱) امیر کشتی‌ها بخواست و ناوی ده بیاوردند. (۲) و دیگر روز امیر نامه‌ها فرمود به غزنین و جمله مملکت بر این حادثه بزرگ. (۳) زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده باشد. (۴) تا چاشتگاه به صید مشغول بودند، پس به کران آب فرود آمدند.								
۱۴	در متن زیر که برگزیده از درس «قاضی بُست» است، کدام ویژگی نوشتاری دیده نمی‌شود؟ «پیش رفتم، یافتم خانه تاریک کرده و پرده‌های کتان آویخته و تر کرده و بسیار شاخه‌ها نهاده و تاس‌های بزرگ پُر یخ بر زبر آن و امیر را یافتم آن جا بر زبر تخت نشسته، پیراهن توزی، مخنقه در گردن ... و بوالعلا طیب آن جا زیر تخت نشسته دیدم.» (۱) ذکر جزئیات و صحنه‌پردازی‌های دقیق (۲) به کارگیری طنز اجتماعی (۳) استفاده از جملات کوتاه								
۱۵	بیت بعد از بیت زیر، در کدام گزینه ذکر شده است؟ «زاغ چو دید آن ره و رفتار را (۱) در پیش‌اش القصّه در آن مرغزار (۲) بازکشید از روش خویش پای و آن روش و جنبش هموار را ... رفت بر این قاعده روزی سه چار در پی او کرد به تقلید جای								
۱۶	کدام گزاره نادرست است؟ (۱) «تحفة الاحرار» در قالب مثنوی و سروده جامی است. (۲) «بهارستان» کتابی است به نظم، اثر وحشی بافقی.								
۱۷	همه ابیات در حوزه «ادبیات تعلیمی» جای می‌گیرند به استثنای (۱) به گوش ارغوان آهسته گفتم (۲) معیار دوستان دغل روز حاجت است (۳) حساب خود این جا کن آسوده‌دل شو (۴) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست بهارت خوش که فکر دیگرانی قرضی به رسم تجربه از دوستان طلب می‌فکن به روز جزا کار خود را دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد								
قلمرو فکری (۴) نمره									
۱۸	مضمون کدام بیت به مسئله «نظام احسن آفرینش» (آفرینش دقیق و بی‌نقص) اشاره دارد؟ (۱) بلند آن سر که او خواهد بلندش (۲) به ترتیبی نهاده وضع عالم نژند آن دل که او خواهد نژندش که نی یک موی باشد بیش و نی کم								
۱۹	مفهوم مقابل بیت «زنخدان فروبرد چندی به جیب / که بخشنده روزی فرستد ز غیب» در کدام بیت آشکار است؟ (۱) بخور تا توانی به بازوی خویش (۲) یقین، مرد را دیده بیننده کرد که سعیت بود در ترازوی خویش شد و تکیه بر آفریننده کرد								

پایهٔ یازدهم – کلیه رشته‌ها		فارسی (۲)		۱	
مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۱ (درس‌های ۱ و ۲) + ستایش		۱	
۰/۲۵	توصیهٔ بیت زیر به چیست؟ «کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون‌همتانند بی‌مغز و پوست»				۲۰
۰/۲۵	در عبارت «این مرد بزرگ و دبیر کافی، به نشاط قلم در نهاد تا نزدیک نماز پیشین از این مهفات فارغ شده بود»، منظور از قسمت مشخص شده چیست؟				۲۱
۰/۲۵	با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه نادرست است؟ «تا این عارضه افتاده بود، بونصر نامه‌های رسیده را به خط خویش، نکت بیرون می‌آورد و از بسیاری نکت چیزی که در او کراهیتی نبود، می‌فرستاد فرودسرای به دست من و من به آغاجی خادم می‌دادم و خیر خیر جواب می‌آوردم ...» (۱) استخراج نکات مهم نامه‌های ارسالی کار بونصر بود. (۲) بونصر شخصاً جواب نامه‌ها را می‌نوشت. (۳) بیبھی تا این‌جا موفق به دیدار امیر نشده بود. (۴) فقط اخبار خوشحال‌کننده برای امیر فرستاده می‌شد.				۲۲
۰/۲۵	با توجه به متن زیر از درس «قاضی بُست»، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «بسیار دعا کرد و گفت: این صِلَت فخر است. پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است، حساب این نتوانم داد و نگویم که مرا سخت در بایست نیست، امّا به آن چه دارم و اندک است، قانعم.» الف) منظور از «این صلت» چیست؟ ب) کدام گزینه نمی‌تواند دلیل خودداری قاضی بُست از پذیرش هدایا باشد؟ (۱) ترس از حساب و کتاب قیامت (۲) بی‌نیازی او از هدایا (۳) قناعت				۲۳
۰/۲۵	«زاغ» در بیت «عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته» نماد چگونه انسان‌هایی است؟ (۱) مقلّد (۲) نوآور (۳) عادی (۴) موفق				۲۴
۰/۵	موارد زیر را به نثر روان برگردانید. الف) برنشست و به زودی به کوشک آمد. ب) برو شیر دژنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل ج) امیر از آن جهان آمده به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید.				۲۵
۰/۷۵					
۰/۷۵					
۱۰	موفق باشید				جمع نمرات

گزینه «۲» (۰/۲۵)

معنی واژه «سیر» با قرار گرفتن آن در جمله مشخص می‌شود. توجه داشته باشید که «سیر» نوعی گیاه خوردنی نیز هست؛ بنابراین از طریق این معنا هم با واژه‌ای در مصراع تناسب برقرار نمی‌کند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «شیر» و «شغال» ← تناسب
گزینه «۳»: «دست» و «پای» ← تناسب

الف) مضاف‌الیه (۰/۲۵): «را» از نوع فک اضافه است؛ بنابراین مضاف و مضاف‌الیه جابه‌جا شده (مرد را دیده) و ترکیب صحیح این گروه اسمی، «دیده مرد» است؛ یقیناً دیده مرد را بیننده کرد.
ب) «۲» (۰/۲۵)

فعل «شد» در بیت سؤال، غیراسنادی و به معنی «رفت» است؛ این فعل در بیت گزینه (۲) (جان بر جانانه شد)، نیز همین کاربرد و معنا را دارد.
در بیت گزینه (۱)، فعل «شد»، معادل «گشت و گردید» و فعل اسنادی است.

الف) درست (۰/۲۵): «که» و «تا» هر دو از پیوندهای وابسته‌ساز هستند.
ب) نادرست (۰/۲۵): «هیچ» ضمیر مبهم است که به جای اسم به کار رفته و در واقع هسته گروه متمم است؛ از هیچ چیزی آگاه نیستیم. «آگاه» گروه مسند است و موصوف «هیچ» نیست.
الف) قلم (۰/۲۵): «دبیر» در این عبارت به معنی «نویسنده» است و در این معنا با واژه «قلم» رابطه معنایی «تناسب» برقرار می‌کند.
الف) نامه نیشته آمد (۰/۲۵): معادل امروزی این جمله مجهول، «نامه نوشته شد» است.
ب) گزینه «۲» (۰/۲۵)

واژه «سخت» (= بسیار) در عبارت سؤال، قید است که با واژه «نیک» (= کاملاً) در عبارت (۲)، نقش یکسان دارد.
نیک در عبارت گزینه (۱)، مسند است؛ چون فعل «آمد» معادل فعل اسنادی «است، شد» به کار رفته است.

نکته

در گذشته، علاوه بر فعل کمکی از مصدر «شدن» در جملات مجهول، از مصدرهای «گشتن و آمدن» نیز استفاده می‌شده است؛ مثل: «گفته آمد» (= گفته شد) / «برده گشت» (= برده شد) / «بار داده آید» (= بار داده شود)

الف) به وامانده سیر [شدن] (۰/۲۵)

ب) جناس همسان (تام) (۰/۲۵): «چنگ» در آغاز مصراع دوم به معنی «ساز چنگ» و در پایان مصراع دوم به معنی «چنگ و پنجه دست» (مجازاً اختیار) است.
ج) کنایه (۰/۲۵): «دست کسی را گرفتن» کنایه از کمک کردن و یاری‌رساندن به اوست و «خود را افکندن» کنایه از اظهار ضعف و ناتوانی کردن. در این بیت «پیر و جوان» هم تضاد دارند، اما آرایه «کنایه» بارزتر است.
د) چنگ (۰/۲۵): «چنگ» در این بیت به معنی «ساز چنگ» قابل قبول است، ولی در معنای «پنجه دست» (معنای غیر قابل قبول) با واژه‌های رگ، استخوان و پوست ایهام تناسب می‌سازد.
الف) «۲» (۰/۲۵)

ترکیب «در احسان» در این بیت، اضافه استعاره‌ای و استعاره است. «احسان» (مشبه) به خانه‌ای (مشبه‌به محذوف) تشبیه شده که در (ویژگی و وجه‌شبه) دارد؛ بنابراین با توجه به ذکر شدن «مشبه» و ویژگی مشبه‌به، این ترکیب استعاره است و تشبیه نیست.
در بیت گزینه «۱»، «مور و پیل» تضاد معنایی و مفهومی دارند. بین «مور» و «زور» هم جناس ناقص برقرار است.

آزمون شماره ۱ (ستایش + درس‌های ۱ و ۲)

گزینه «۳» (۰/۲۵)

«عقد» و «میخفته»، هر دو به معنی «گردن‌بند» هستند و مترادف هم‌اند.
بررسی معنی واژه‌های مهم در سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): زَن‌خندان: چانه / جیب: گریبان، یقه
گزینه (۲): ادبار: بدبختی، سیه‌روزی / اقبال: خوشبختی، سعادت؛ این دو واژه مقابل و متضاد یکدیگر هستند.
گزینه (۴): دوات: جوهر، مرکب / توقیع: مهر یا امضای پادشاهان و بزرگان در ذیل یا بر پشت فرمان یا نامه

متحیر شدن (۰/۲۵)

«متحیر شدن» معنی واژه فروماندن است که این واژه در بیت و عبارات به کار نرفته است.
بررسی سایر معانی ارائه‌شده:
«اجازه حضور دادن» ← باردادن (عبارت آخر) / «دارای طبع پست» ← دون‌همت (بیت اول) / «فرمان دادن» ← مثال دادن (عبارت سوم)
معنی واژه‌های مهم در عبارت دوم: «مهمات»: کارهای مهم و خطر / «فارغ شدن»: آسوده‌شدن از کار / «خَبَل‌تاش»: هر یک از سپاهیان که از یک دسته باشند. / گسیل کردن: فرستادن، روانه کردن
گزینه «۱» (۰/۲۵)

غزو (جنگ کردن با کافران) در این عبارت املای کاملاً درستی دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه (۲): «خواست» در جمله پایانی، با املای نادرستی آمده و با توجه به معنی عبارت، خاست (= بلند شد) درست است. «بانگ و هراز و غریو خاست»: فریاد و فغان بلند شد.
گزینه (۳): «حتام» املای نادرستی دارد و شکل صحیح آن، حُطام (= ریزه خشک کاه و گیاه، استعاره از مال اندک دنیا) است.
گزینه (۴): «طب» ارتباطی با متن ندارد و با توجه به معنای عبارت و همراهی واژه علت (= بیماری)، واژه تَب صحیح است. علت و تب تمامی زایل شد: بیماری و تب به کلی برطرف شد.

مایع (نادرست) ← مایه (درست) (۰/۲۵): «اندک‌مایه ضیعتی دارند»، یعنی دارایی و زمین زراعتی اندکی دارند.
گزارده (نادرست) ← گزارده (درست) (۰/۲۵): «حق این نعمت ... گزارده باشیم»، یعنی حق این نعمت ... را به جا آورده باشیم.

توجه ۱: به معنا و کاربرد املایی گزاردن و گذاردن دقت ویژه داشته باشید. «گزاردن» در معانی «ادا کردن و به جا آوردن (مثل: سپاسگزار، خدمتگزار، نمازگزار)، پرداختن و ادا کردن (مثل: وام گزار، خراجگزار)، رساندن و بیان کردن (مثل: پیغام‌گزار، خبرگزار)، تعبیر کردن (مثل: خوابگزار) و اجرا کردن (مثل: کارگزار)» به کار می‌رود و «گذاردن» (= گذاشتن) در معانی «قراردادن و نهادن (مثل: بنیان‌گذار، سرمایه‌گذار، فروگذاری و...)، اجازه‌دادن و رها کردن (مثل: بگذار بروم، نمی‌گذارند آسوده باشیم)، سپردن (مثل: واگذاری، این امر را به من بگذار)، سپری کردن (مثل: ایام را به تنهایی بگذارم، عمر بگذرانم)» و ...

توجه ۲: املای مایع و مایه را اشتباه نگیرید: «مایع» به معنی هر چیز روان مثل آب است ولی «مایه» در معانی اصل و اساس چیزی (مثل: آب مایه حیات است)، باعث و موجب (مثل: مایه ننگ است)، دارایی (مثل: فلانی مایه‌دار است) و اندازه و بسیار (مثل: چه مایه غم خورد تا گل برآرد) به کار می‌رود.

وزر (۰/۲۵)

صفحة